

Dosarul nr. 3a-1402/23; (2-23161448-02-3a-22112023)
Prima instanță: Judecătoria Orhei sediul central (Judecător Balan Alina)

DECIZIE

24 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii
Grefier

Mira Ghenadie
Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Trifan Valentina

examinând în ședință publică apelul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei sediul central din 18 noiembrie 2023,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate” (*candidat la funcția de Primar în municipiul Orhei*) către Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1, persoană terță Tatiana Cociu, concurentul electoral din partea Partidul Politic ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” (*candidat la funcția de Primar în municipiul Orhei*), privind:

- anularea Hotărârii nr. 75 din 05 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1 „cu privire la examinarea contestației Partidului Acțiune și Solidaritate”, *prin care s-a declarat lipsa competenței privind examinarea contestației din 05.11.2023 cu nr.7 a dlui Stanciu Sergiu și s-a dispus readresarea acesteia către Inspectoratul de Poliție Orhei;*
- anularea Hotărârii nr. 241 din 10 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25 ”cu privire la cererea prealabilă împotriva Hotărârii nr. 75 din 05.11.2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1”, *prin care s-a acceptat spre examinare cererea prealabilă depusă de Stanciu Sergiu și s-a dispus examinarea în fond a contestației înregistrată cu nr. 07 din 05.11.2023 și prin care s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”;*
- obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale municipiului Orhei nr. 25/1 de a emite o hotărâre prin care să dispună anularea înregistrării în calitate de concurent electoral la funcția de primar în mun. Orhei, a dnei Tatiana Cociu, din partea Partidului Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” (excluderea din cursa electorală),

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 13 noiembrie 2023 Stanciu Sergiu a depus prin intermediul poștei electronice o acțiune în contencios administrativ, înregistrată la 14 noiembrie 2023, împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliului Electoral al

Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1, persoană terță concurentul electoral Tatiana Cociu din partea Partidul Politic "Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei", cu privire la anularea Hotărârii nr. 241 din 10 noiembrie 2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25 și a Hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 75 din 05 noiembrie 2023; obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale Orhei nr. 25/1 de a emite o hotărâre prin care să dispună anularea înregistrării în calitate de concurent electoral la funcția de primar în mun. Orhei, a dnei Tatiana Cociu, din partea PP "Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei" (excluderea din cursa electorală).

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la data de 05 noiembrie 2023 CECE Orhei nr. 25, prin Hotărârea nr. 75, a decis să declare lipsa competenței sale privind examinarea contestației/sesizării dlui Sergiu Stanciu, înregistrat în calitate de concurent electoral la funcția de primar în mun. Orhei din partea PP „PAS”, făcând referire la art. 48/1 alin. (7) și art. 400 din Codul contravențional, precum că încălcările respective se constată și se examinează de către organul de poliție, iar Consiliul electoral de circumscripție raională Orhei nr. 25, prin Hotărârea nr. 241 din 10.11.2023 a respins ca fiind neîntemeiată contestația/sesizarea nr. 07 din 03.11.2023 a concurentului electoral dl Sergiu Stanciu.

Menționa reclamantul că drepturile stipulate în art. 38 din Constituția RM, fac parte din drepturile politice ale cetățenilor Republicii Moldova și au ca obiect de reglementare participarea cetățenilor la guvernare. Din prevederile constituționale stipulate în art. 2 alin. (1), rezultă drepturile electorale fundamentale: dreptul de a alege și de a fi ales. Aici sunt consacrate și principiile participării cetățenilor RM la alegeri, care se fac prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Pactul internațional cu privire la Drepturile civile și politice din 16.12.1966, la care se face referință în art.4 din Constituție, prevede că orice cetățean are dreptul și trebuie să aibă posibilitatea, fără nici o discriminare și fără restricții rezonabile, de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorului. Constata că prevederile constituționale sunt în concordanță cu standardele internaționale în general recunoscute și obligatorii pentru state în materia alegerilor. La caz, misiunea Comisiei Electorale Centrale și a organelor subordonate este de a crea și organiza condiții optime pentru exercitarea de către cetățenii acestei țări a dreptului constituțional de a alege și a fi ales în cadrul alegerilor libere, secrete și corecte, inclusiv și la alegerile locale generale din data de 05 noiembrie 2023, art.18 în coroborare cu art. 37 Cod electoral.

Susținea reclamantul că, este certă prezența încălcărilor grave ale prevederilor Codului Electoral, prin acțiunile candidatului la postul de primar mun. Orhei din partea partidului politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei, dna Tatiana Cociu, prin mai multe încălcări: 1) organizarea întâlnirilor ilegale, folosind banii publici și resursa administrativă în municipiului Orhei, prin organizarea de ospete, cu bucate diverse și produse alimentare în incinta Casei de Cultură Orhei, de către însuși Secretarul Consiliului Raional, pentru alegători din surse financiare ilegale oferite de partidul declarat neconstituțional "Șor", în scopul determinării alegătorilor să aleagă anume pe doamna Tatiana Cociu, drept dovadă fiind anexate poze + video în Power Point la prezenta acțiune, precum și probe transmise de Inspectoratul de Poliție Orhei la data de 10.11.2023 la interpelarea sa, și anume încheieri, rapoarte, procese contravenționale, sesizări, prin care s-a constatat cu certitudine cum că a fost propus de către membru PP "FAS" dna Șpag Evghenia, suma de 1000 lei unui alegătorului, pentru a o vota pe Tatiana Cociu și PP "Forța de Alternativă și Salvare Moldova", alte încălcări, care demonstrează clar nerespectarea art. 54 alin. (6) lit. a) prin oferirea alegătorilor/susținătorilor bani, bunuri, inclusiv produse alimentare,

băuturi în scopul determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor. De către organul de poliție a fost sesizată Comisia Electorală Centrală și Centrul Național Anticorupție, cu privire la încălcarea Codului Electoral de către PP "FASM", prin faptul că la data de 04.11.2023, ora 15.00, în clădirea Primăriei Orhei, în sala festivă de la etajul 1, a fost organizată o întrunire cu reprezentanții PP "Șansa, renaștere, alternativă" unde au participat aproximativ 50 de persoane, fiind prezidată de către însuși Vicepreședintele raionului Orhei - Cravenco Marina și Viceprimarul mun. Orhei - Cojocari Cristina, în cadrul căreia persoanelor prezente li s-a cerut să lucreze toată noaptea (să distribuie materiale electorale), pentru a îndemna populația să voteze pentru PP "Forța Alternativă și de salvare a Moldovei". În același timp în presă sunt investigații publice asupra legăturii dintre Partidul "Șansa" cu Partidul "FASM" și Partidul "ȘOR", de ex: "Jurnalista Tatiana Cociu, candidata partidului Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei, susținută de liderul Șansă, Alexei Lungu, după ce acesta a fost exclus din alegeri, a câștigat scrutinul la Orhei, în timp ce Comisia pentru Situații Excepționale (CSE) a decis anularea înregistrării la alegerile locale generale a tuturor candidaților Partidului „Șansă”, cu două zile înaintea scrutinului electoral. Decizia a fost luată în contextul raportului prezentat de Serviciul de Informații și Securitate (SIS) privind atacurile asupra R. Moldova și implicarea Federației Ruse în alegerile din R. Moldova, Partidul "Șansa" fiind finanțat de către Partidul "ȘOR" declarat neconstituțional.

Considera reclamantul că, Hotărârile CECE Orhei nr. 25 și CECE Orhei nr.25/1, sunt vădit nemotivate, neîntemeiate și pasibile de casare, deoarece autoritățile au examinat absolut superficial contestația/cererea prealabilă depuse, fără a intra în esența tuturor argumentelor dar și a probelor pertinente prezentate. Hotărârea CECE Orhei nr. 25 cu nr.241 din 10.11.2023, urmează a fi casată și prin prisma faptului neexaminării circumstanțelor expuse de către contestatar legat de finanțarea ilegală a PP "FASM", concurent electoral Tatiana Cociu, prin prisma prevederilor art. 50, 54 alin. (5 și 6), art. 56, 57, 58 art. 70 alin. (6) și (13) din Codul Electoral. Or, conform informației de la Comisia Electorală Centrală, PP "Forța, Alternativa și Salvarea Moldovei" nu are fond electoral, nu prezintă rapoarte financiare obligatorii și respectiv nu au nici o dovadă a provenienței banilor utilizați la cheltuielile pentru campania electorală. Autoritatea a lăsat fără o examinare legală și probantă și argumentul contestatorului cu privire la acțiunile de agitație electorală interzisă, prevăzută la art. 52 din Codul contravențional, în partea discursului de ură și/sau instigarea la discriminare în cadrul perioadei electorale și/sau în materialele de agitație electorală.

Subsecvent accentua și faptul omiterii de către autoritate a examinării și remiterii conform competenței contestația depusă către organele MAI pentru a fi examinate acțiunile concurenților electorali prin prisma prevederilor art. 181/1, 181/2 și 181/3 din Codul Penal, or, acțiunile de încălcare a modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale și acțiunile de finanțare ilicită cad sub incidența normelor penale.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. art. 189-229 din Codul administrativ, art. 117 din Codul de procedură civilă, art. art. 91, 92, 94, 98 alin. (1), 101 alin. (2), lit. b), 102 alin. (5) lit. f), 54, 50, 56, 57 și 58 din Codul electoral.

Urmare a motivelor de fapt și de drept prezentate supra, solicita reclamantul Stanciu Sergiu, admiterea prezentei contestații și anularea Hotărârii nr. 75 din 11.11.2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale Orhei nr. 25/1; anularea Hotărârii nr. 241 din 10 noiembrie 2023 al Consiliul electoral de circumscripție raională Orhei nr. 25; obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale Orhei nr.25/1, de a emite o hotărâre prin care să dispună anularea înregistrării în calitate de concurent electoral la funcția de primar în mun. Orhei, a dnei Tatiana

Cociu, din partea PP "Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei" (excluderea din cursa electorală).

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei sediul central din 18 noiembrie 2023, acțiunea înaintată de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, a fost respinsă ca neîntemeiată. (f.d. 238-246, vol. I)

Solicitarea apelantului:

La data de 21 noiembrie 2023 Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei sediul central din 18 noiembrie 2023, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă în sensul formulat. (f.d. 2-9, vol. II)

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Conform art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Dispozițiile art. 100 alin. (1) din Codul electoral stipulează că, în perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.

Din actele cauzei rezultă că hotărârea atacată cu apel a fost pronunțată la 18 noiembrie 2023, apelul fiind depus la data de 21 noiembrie 2023, motiv pentru care instanța de apel constată că apelul a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de Legislația în vigoare.

Argumentele părților:

În motivarea apelului declarat, apelantul a reiterat poziția invocată în cererea de chemare în judecată. Nu este de acord cu hotărârea nominalizată, consideră că aceasta este una ilegală și pasibilă a fi casată.

Relatează apelantul că, este certă prezența încălcărilor grave ale prevederilor Codului Electoral, prin acțiunile candidatului la postul de primar mun. Orhei din partea partidului politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, dna Tatiana Cociu, prin mai multe încălcări care au fost invocate în cererea de chemare în judecată.

Consideră că, Hotărârile CECE Orhei nr. 25 și CECE Orhei nr.25/1, sunt vădit nemotivate, neîntemeiate și pasibile de casare, deoarece autoritățile au examinat absolut superficial contestația/cererea prealabilă depusă, fără a intra în esența tuturor argumentelor dar și a probelor pertinente prezentate.

Totodată, consideră eronată concluzia instanței de fond, care indică că apelantul nu a prezentat probe prin prisma prevederilor art. 54 alin. (7) Cod electoral, și anume constatările organelor competente care ar susține criticile invocate de către apelant/reclamant și care ar proba încălcarea prevederilor legale stabilite în art. 54 alin.(6) lit. a) anume de către „concurrentul electoral, așa cum este stipulat expres în art. 54 alin. (6) din Codul electoral.

Opinează apelantul că, a probat și a prezentat atât instanței cât și organelor electorale, actele agentului constator emise și inclusiv au fost prezentate și patru procese-verbale cu privire la contravenții.

Precizează apelantul că, primele două Decizii ale agentului constator, au fost emise în temeiul art. 451/1 din Codul contravențional, care poate fi aplicat doar dacă persoana acceptă constatările agentului constator ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoașterea săvârșirii contravenției (art. 451/1 alin. (1) lit. b) Codul contravențional).

Menționează că există trei acte cu caracter constator emise de IP Orhei, unde contravenientul recunoaște săvârșirea contravenției privind agitația electorală ilegală pe data de 04.11.2023 - „ziua tăcerii” - în favoarea Partidului Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și a candidatului nominalizat Tatiana Cociu, fiind încălcat astfel prevederile art. 70 alin. (12) din Codul electoral.

În același timp invocă că, conform noțiunii din Codul Electoral, "concurrent electoral" ca subiect, este partidul politic, blocul electoral și persoana care candidează pentru funcția de primar sau de consilier în consiliul local și sunt înregistrate de consiliile electorale de circumscripție respective - în cazul alegerilor locale.

Prin urmare, partidul politic este format din membri, care au diverse funcții, roluri și care au ca scop promovarea acestuia.

Respectiv, după părerea apelantului, persoanele contraveniente, enumerate mai sus, dar și alte persoane implicate în campania electorală, ca reprezentanți ai PP "FASM"-concurrentul/subiectul electoral în cazul dat au comis încălcări grave ale legislației în desfășurarea campaniei electorale organizată întru susținerea colegii lor, la fel membru din partea PP "FASM"- Tatiana Cociu.

Astfel, se prezumă încălcarea prevederilor legale stabilite în art. 54 alin. (6) lit. a) anume de către „concurrentul/subiectul electoral(PP "FASM" și candidata lui), așa cum este stipulat în art. 54 alin. (6) din Codul electoral.

În cumulul celor relatate, consideră concluziile instanței de fond ca fiind neîntemeiate, or, în temeiul constatărilor organului de poliție, este suficient pentru a dovedi coruperea masivă a alegătorilor din partea Tatiane Cociu și a PP „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”.

Hotărârea CECE Orhei nr. 25, nr.241 din 10.11.2023, urmează a fi casată și prin prisma faptului neexaminării circumstanțelor expuse de către apelant/contestatar, legat de finanțarea ilegală a PP "FASM" ,concurrent electoral Tatiana Cociu, prin prisma prevederilor art.50, 54 alin. (5 și 6), art. 56, 57,58 art.70 alin. (6) și(13) Cod electoral. Or, conform informației de la Comisia Electorală Centrală, PP "Forța, Alternativa și Salvarea Moldovei" nu are fond electoral, nu prezintă rapoarte financiare obligatorii și respectiv nu au nici o dovadă a provenienței banilor utilizați la cheltuielile pentru campania electorală.

Mai mult ca atât, autoritatea a lăsat fără o examinare legală și probantă și argumentul apelantului cu privire la acțiunile de agitație electorală interzisă, prevăzută la art.52 Cod contravențional, în partea discursului de ură și/sau instigarea la discriminare în cadrul perioadei electorale și/sau în materialele de agitație electorală.

Subsecvent accentuează și faptul omiterii de către autoritate a examinării și remiterii conform competenței a contestației depuse către organele MAI pentru a fi examinate acțiunile concurenților electorali prin prisma prevederilor art. 181/1, 181/2 și 181/3 Cod penal, or, acțiunile de încălcare a modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale și acțiunile de finanțare ilicită cad sub incidența normelor penale.

La data de 22 noiembrie 2023 intimatul Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1 a depus referința, solicitând respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Poziția participanților la proces în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel:

În cadrul ședinței de judecată reprezentantul intimatului Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25, Batrînca Mihai, reprezentantul intimatului Consiliul Electoral al circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1, Mîra Grigore și reprezentantul terțului Tatiana Cociu, concurentul electoral din partea Partidul Politic ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” (candidat la funcția de Primar în municipiul Orhei), avocatul Berezovschi Adrian, în ședința de judecată au solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Apelantul Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei, în ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, procedura citării legale fiind respectată, din care considerente Completul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa părții neprezente legal citate.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții prezenți în cadrul ședinței de judecată, studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că cererea de apel este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, iar hotărârea primei instanțe menținută, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinînd cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.

Potrivit art. 219 alin. (1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Conform jurisprudenței CtEDO, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară. (HirroBalani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În cadrul examinării cauzei în ordine de apel, cercetînd starea de fapt, Colegiul judiciar a stabilit cu certitudine că, la data de 03 noiembrie 2023 Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare înregistrată cu nr. CEC-10ALG/61, prin care a solicitat:

- constatarea încălcărilor prevederilor cadrului normativ electoral de către concurenții electorali și candidații desemnați PP „Șansă”, Alexei Lungu precum și PP „Forța Alternativă de Salvare a Moldovei”, Cociu Tatiana;
- anularea înregistrării în calitate de concurent electoral a PP „Șansă” și a PP „Forța Alternativă de Salvare a Moldovei”;
- anularea înregistrării a candidaților pentru funcția de primar la mun. Orhei, Alexei Lungu, PP „Șansă”, precum și Cociu Tatiana, PP „Forța Alternativă de Salvare a Moldovei”.

În drept, sesizarea depusă de Stanciu Sergiu a fost întemeiată pe prevederile art. 70 alin. (6), (13) și art. 54 alin. (5) lit. b) și alin. (6) lit. a) Cod electoral. (f.d. 37 verso-38, vol. I)

La data de 04 noiembrie 2023, ora 16:34, Comisia Electorală Centrală a transmis Consiliul electoral al circumscripției electorale orășenești Orhei nr. 25/1, prin intermediul poștei electronice, sesizarea nr. CEC-10ALG/61 din 03.11.2023, spre examinare conform competenței (f.d. 36, 37, vol. I).

La data de 05 noiembrie 2023 Consiliul electoral al circumscripției electorale orășenești Orhei nr. 25/1 a emis Hotărârea nr. 75, prin care a hotărât:

- Se declară lipsa competenței privind examinarea contestației a dlui Sergiu Stanciu, reprezentantul Partidului Acțiune și Solidaritate, înregistrată sub numărul 07 din 05 noiembrie 2023;
- Se readresează contestația Partidului Acțiune și Solidaritate și materialele anexate spre examinare către Inspectoratul de Poliție Orhei. (f.d. 149 verso – 150, vol. I)

La data de 07 noiembrie 2023 Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, a adresat Consiliului Electoral de Circumscripție Orhei nr. 25, o cerere prealabilă înregistrată cu nr. de intrare „101”, prin care a solicitat casarea hotărârii CECE Orhei nr. 25/1 din 05 noiembrie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a contestației formulate de PP „PAS” din 04 noiembrie 2023. (f.d. 164-165, vol. I)

La data de 10 noiembrie 2023 Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25, a emis hotărârea nr. 241, prin care s-a hotărât:

- Se acceptă spre examinare cererea prealabilă depusă de către concurentul electoral dlui Sergiu Stanciu din partea PP „Partidul Acțiune și Solidaritate” și se dispune examinarea în fond a contestației nr. 07 depusă de concurentul electoral Sergiu Stanciu, la Consiliul Electoral de Circumscripție 25/1 înregistrată la data de 05 noiembrie 2023;
- Se respinge ca neîntemeiată contestația nr. 07 din 05 noiembrie 2023 al concurentului electoral dlui Sergiu Stanciu din partea PP „Partidul Acțiune și Solidaritate”. (f.d. 161-163, vol. I).

La data de 13 noiembrie 2023 Stanciu Sergiu, a depus prin intermediul poștei electronice, o acțiune în contencios administrativ, înregistrată la 14 noiembrie 2023, împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1, terț - concurentul electoral Tatiana Cociu din partea Partidul Politic ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, cu privire la anularea Hotărârii nr. 241 din 10 noiembrie 2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25 și a Hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 75 din 05 noiembrie 2023; obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale Orhei nr. 25/1 de a emite o hotărâre prin care să dispună anularea înregistrării în calitate de concurent electoral la funcția de primar în mun. Orhei, a dnei Tatiana Cociu, din partea PP ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” (excluderea din cursa electorală).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acțiunii, cu respingerea integrală a acesteia (f.d. 238-246).

Conform art.98 alin.(2) din Codul electoral, acțiunea în contencios administrativ înaintată la instanța de judecată competentă se examinează în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Codului administrativ.

Conform art. 2 alin. (1) Cod administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Conform art. 3 Cod administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înlăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În conformitate cu prevederile art. 98 alin. (1) pct. 3) și alin. (2) din Codul electoral, (1) În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: [...] 3) curțile de apel soluționează cererile de apel împotriva actelor judecătorești emise de judecătorii în cadrul litigiilor electorale; [...] (2) Acțiunea în contencios administrativ înaintată la instanța de judecată competentă se examinează în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Codului administrativ.

Art. 194 alin. (1) Cod administrativ stabilește că, (1) În procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Instanța de apel analizînd materialele dosarului în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția primei instanțe privind respingerea acțiunii, este justă și legală, aceasta avînd la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, iar de către apelant nu au fost prezentate careva probe suplimentare în vederea demonstrării netemeinicii concluziilor invocate de prima instanță în hotărârea motivată.

Completul judiciar reiterează că, în speță obiect al controlului judecătoresc, constituie Hotărârea nr. 75 din 05 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1 „cu privire la examinarea contestației Partidului Acțiune și Solidaritate” și hotărârea nr. 241 din 10 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25.

După cum s-a stabilit la etapa cercetării stării de fapt, prin Hotărârea nr. 75 din 05 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1, s-a declarat lipsa competenței privind examinarea contestației a dlui Stanciu Sergiu și s-a dispus readresarea acesteia către Inspectoratul de Poliție Orhei, iar, prin Hotărârea nr. 241 din 10 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25, s-a acceptat spre examinare cererea prealabilă împotriva Hotărârii nr. 75 din 05 noiembrie 2023, depusă de Stanciu Sergiu și s-a dispus examinarea în fond a contestației înregistrată cu nr. 07 din 05.11.2023, fiind luată hotărârea de a respinge ca neîntemeiată contestația depusă de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”;

Completul judiciar reține că, în conformitate cu prevederile art. 91 alin. (1)-(3) Cod administrativ,

(1) În sensul prezentului cod, prin contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care:

a) se cere revizuirea, anularea, în tot sau în parte, ori emiterea unui act administrativ de către organul electoral, realizarea unei acțiuni sau obligarea organului electoral la inacțiune;

b) se contestă acțiunile/inacțiunile considerate ca ilegale ale subiecților înregistrați, acreditați sau confirmați sau care urmează a fi înregistrați, acreditați sau confirmați de către organele electorale, denumiți în continuare subiecți electorali;

c) se contestă faptele considerate ca încălcare a modului de reflectare a campaniei

electorale, de difuzare sau de plasare a publicității electorale;

d) se contestă faptele considerate ca încălcare a cadrului normativ cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale, a candidaților desemnați, a grupurilor de inițiativă și a participanților la referendum;

e) se formulează critici în legătură cu alte încălcări ale legislației electorale.

(2) Contestațiile depuse în condițiile prezentului cod se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora. În cazurile stabilite de prezentul cod, precum și de alte acte normative, contestațiile se examinează de către alte organe (autorități) în limita competențelor atribuite.

(3) În sensul alin.(2), legalitatea actelor administrative ale organului electoral emitent, precum și acțiunile/inacțiunile acestuia se contestă direct la organul electoral ierarhic superior. După respectarea procedurii prealabile, decizia organului electoral emitent, după caz, decizia organului electoral ierarhic superior în partea adoptării unei noi soluții pe marginea cererii prealabile se contestă direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul electoral respectiv.

Ținând cont de faptul că, în speță, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25, examinând cererea prealabilă împotriva Hotărârii nr. 75 din 05 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1, a adoptat o nouă soluție pe marginea cererii prealabile, concluzionând că contestația este admisibilă, dar neîntemeiată în fond, Completul judiciar va efectua controlul judecătoresc anume asupra hotărârii nr. 241 din 10 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25.

Completul judiciar reține că, în conformitate cu art.38 Constituția Republicii Moldova, (1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. (2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți pînă în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcînd cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. (3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 219 Cod administrativ, (1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (2) Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. (4) Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu art.2 din Codul electoral, (1) Cetățeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. (2) Participarea la alegeri este liberă și benevolă. Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum și asupra exprimării de către acesta a liberei sale voințe.

În conformitate cu art.96 Codul electoral, 1) Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor

prezentate. (2) Obligația de a confirma respectarea termenului de depunere a contestației în condițiile art. 95 revine contestatarului. (3) În cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.

Completul judiciar menționează că, în sesizarea dlui Stanciu Sergiu depusă la Comisia Electorală Centrală la data de 03 noiembrie 2023, înregistrată cu nr. de intrare CEC-10ALG/61, readresată spre examinare după competență Consiliului electoral al circumscripției electorale orășenești Orhei nr. 25/1, autorul sesizării - Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcție de primar al municipiului Orhei, a solicitat anularea înregistrării candidatului pentru funcția de primar al municipiului Orhei, Cociu Tatiana, PP „Forța de Alternativă și de Solidaritate a Moldovei”, invocând următoarele motive:

- 1) Încălcarea prevederilor art. 70 alin. (6) și (13) din Codul electoral, exprimată prin:
 - *organizarea la data de 2 noiembrie 2023, la ora 15.00, de Consiliul Raional Orhei, condus de gruparea Șor, a unui eveniment cu muzică și distracții pentru copii, oferirea dulciurilor gratuit, în cartierul de pe str. Vasile Lupu nr. 4 din or. Orhei. În opinia lui Stanciu Sergiu, astfel s-a constatat o manipulare prin copii cu opinia alegătorilor, luând în considerare că gruparea Șor a declarat public susținerea pentru doi concurenți electorali PP Șansă, Alexei Lungu și a PP Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei, Cociu Tatiana;*
 - *organizarea în aceeași zi de către partidul politic declarat neconstituțional Șor și rețeaua de partid teritorială și locală a celor două partide menționate supra, mai multor adunări masive, cu instalarea de ecrane led în câteva micro-sectoare ale orașului Orhei, aducerea organizată cu autocare și microbuze destinate copiilor oameni din diferite sate ale r. Orhei și chiar din alte raioane ale țării;*
 - *amenajarea la una din aceste adunări, în fața Casei de Cultură din Orhei, în incinta edificiului mai multor mese cu bucate și băuturi;*
- 2) Încălcarea prevederilor art. 54 alin. (5) lit. b) și alin. (6) lit. a) Cod electoral, exprimată prin:
 - *organizarea ilegală de către gruparea Șor a adunărilor, evenimentelor pentru copii, cu folosirea banilor publici și resursei administrative în oraș/satele raionului, organizarea ospăturilor pentru alegători din surse financiare netransparente și ilegale care vin de la o grupare criminală*

În concluzie, în sesizarea adresată organului electoral, Stanciu Sergiu a invocat că: „este evidentă legătura logică dintre PP „Șor” declarat neconstituțional și PP „Șansă”, Alexei Lungu sau ca rezervă, PP „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Cociu Tatiana. Mai mult, campania electorală a acestor două partide menționate supra este finanțată din resurse financiare ilegale și nedeclarate ale grupării criminale Șor.”

În continuare, Completul judiciar menționează că cererea de chemare în judecată a reclamantului Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei, în drept se întemeiază pe prevederile art. 102 alin. (5) lit. f) Cod electoral.

Așadar, în conformitate cu prevederile art.102 alin. (1) Cod electoral, (1) Persoanele fizice și juridice, grupurile de inițiativă, concurenții electorali și participanții la referendum, precum și alți subiecți implicați în procesul electoral care încalcă prevederile actelor normative în domeniul electoral, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale, împiedică activitatea organelor electorale poartă răspundere în conformitate cu legislația.

În conformitate cu prevederile art. 102 alin. (5) lit. f) Cod electoral, prin care se întemeiază

acțiunea în contencios administrativ, (5) Anularea înregistrării se aplică prin hotărâre a organului electoral care a înregistrat subiectul electoral, în cazul în care se constată: [...] f) încălcarea prevederilor art. 54 alin.(6) lit. a).

În conformitate cu prevederile art. 54 alin. (6) lit. a) Cod electoral, [...] (6) Se interzice concurenților electorali, participanților la referendum și grupurilor de inițiativă:

a) să ofere alegătorilor/susținătorilor bani, bunuri, inclusiv produse alimentare, băuturi alcoolice și produse din tutun, să presteze servicii ori să acorde alte foloase, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, în scopul determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor; [...]

Raportând cadrul legal citat la circumstanțele speței, Completul judiciar consideră că prima instanță a ajuns la o concluzie corectă despre netemeinicia acțiunii reclamantului, prin prisma argumentelor aduse în fața instanței de judecată.

Deci, în susținerea sesizării adresate organului electoral, prin care s-a solicitat anularea înregistrării Tatiane Cociu, candidat pentru funcția de primar al municipiului Orhei, contestatarul Stanciu Sergiu a prezentat un set de materiale foto și video, care în opinia reclamantului ar servi temei pentru anularea înregistrării concurentului electoral Cociu Tatiana.

Însă, după cum corect a reținut instanța de fond, legiuitorul în prevederile art. 54 alin. (6) Cod electoral, a menționat expres: (6) Se interzice concurenților electorali, participanților la referendum și grupurilor de inițiativă: a) să ofere alegătorilor/susținătorilor bani, bunuri, inclusiv produse alimentare, băuturi alcoolice și produse din tutun, să presteze servicii ori să acorde alte foloase, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, în scopul determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor; [...]. Or, acest fapt denotă că interzicerea acțiunilor prevăzute de art. 54 alin. (6) lit. a) din Codul electoral, urmează a fi imputate anume concurentului electoral respectiv.

Totodată, se menționează că instanța de fond corect a reținut prevederile art. 54 alin. (7) Cod electoral, care stipulează că: încălcarea prevederilor alin.(5) și (6) din prezentul articol se constată de organul electoral competent, inclusiv cu suportul organelor de resort și celor de drept, iar sumele primite/utilizate în condițiile alineatelor menționate se fac venit la bugetul de stat în baza unei hotărâri a Comisiei Electorale Centrale.

Prin urmare, se notează că instanța de judecată nu are competențe de a substitui organele electorale sau alte autorități, în instrumentarea cazurilor de constatare a încălcărilor legale, ce țin de oferirea alegătorilor/susținătorilor a banilor, bunurilor, inclusiv produse alimentare, băuturi alcoolice și produse din tutun, să presteze servicii ori să acorde alte foloase, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, în scopul determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor, care ar servi ca temeiuri de anulare a înregistrării concurentului electoral, prevăzute de art. 102 alin. (5) din Codul electoral.

Cu referire la criticile formulate de reclamant cu privire finanțarea ilegală a PP „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Completul judiciar consideră că instanța de fond just a notat prevederile art. 26 alin. (1) lit. c)-g), k) din Codul electoral, că atribuția de verificare a finanțării partidelor politice, îi revine nemijlocit Comisiei Electorale Centrale.

Astfel, Completul judiciar apreciază critic argumentul apelului că, în speță, ar fi aplicabile prevederile art. 54 alin. (6) lit. a) Cod electoral, în privința candidatului Cociu Tatiana, pe motiv că ultima ar fi comis în acest sens mai multe încălcări, iar una din aceste încălcări ar reprezenta organizarea întâlnirilor ilegale, folosind banii publici și resursa administrativă a mun. Orhei.

După cum s-a relatat supra, apelantul contrar prevederilor art. 96 Codul electoral, a eșuat să

probeze faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate, și anume că evenimentele din 02 noiembrie 2023 în municipiul Orhei, au fost organizate anume de Cociu Tatiana sau de reprezentanții Partidului Politic din partea căruia aceasta a fost desemnată în calitate de candidat pentru funcția de primar.

Cu atât mai mult, însuși reclamantul Stanciu Sergiu, în sesizarea din 03.11.2023 adresată organului electoral, a invocat că evenimentul cu muzica și distracția din 02 noiembrie 2023 în municipiul Orhei a fost organizat de Consiliul raional Orhei, or, la dosar lipsește vreo probă confirmativă că Cociu Tatiana ar fi angajată în cadrul Consiliului raional Orhei și că a participat nemijlocit la organizarea evenimentelor descrise.

Un alt temei invocat de apelant pentru anularea înregistrării concurentului electoral Cociu Tatiana, ar reprezintă probele transmise de Inspectoratul de Poliție Orhei la data de 10 noiembrie 2023, la interpelarea lui Stanciu Sergiu, și anume: încheieri, rapoarte, procese contravenționale, sesizări, prin care s-ar fi constatat cu certitudine, cum a fost propus de către membru PP „FASM” suma de 1000 lei unui angajator, pentru a o vota pe Tatiana Cociu și PP „FASM”, apelantul făcând trimitere la procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 06 082541 din 09.11.2023, la fel fiind făcută trimitere la mai multe acte emise de IP Orhei la data de 09 noiembrie 2023 asupra acțiunilor concurentului electoral din 04 noiembrie 2023.

În acest context, Completul judiciar consideră necesar de a menționa că, în speță, obiect al controlului judecătoresc constituie actele administrative emise de organele electorale asupra sesizării concurentului electoral Stanciu Sergiu, depusă la CEC la data de 03 noiembrie 2023 și înregistrată cu nr. de intrare CEC-10ALG/61, ulterior readresată Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1, după competență.

Completul judiciar reține că, în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (3) Cod administrativ, (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune.

După cum s-a menționat supra, în speță, instanța de judecată a fost investită cu efectuarea controlului judecătoresc asupra Hotărârii nr. 75 din 05 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipiului Orhei nr. 25/1 și Hotărârii nr. 241 din 10 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25, la care, obiect al examinării a constituit sesizarea depusă de Stanciu Sergiu la data de 03 noiembrie 2023.

Respectiv, instanța de judecată nu este în drept să dea apreciere probelor, datate ulterior perioadei descrise în sesizare, adresată organului electoral la 03.11.2023.

Cît privește probele cu privire la eventuale încălcări invocate de reclamant, acestea pot verificate în procesul de validare a rezultatelor alegerilor, motiv pentru care la moment instanța de apel nu poate excede obiectul acțiunii dedusă judecătii.

Alte argumente invocate de apelant în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, avînd la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

În consecință, instanța de apel reține prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cauza Re bait și alții c. Franței, că art. 6 par. 1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.

Astfel, dat fiind că argumentele apelantului sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru casarea hotărârii contestate, Colegiul judiciar conchide că apelul declarat este nefondat și pasibil de a fi respins.

Din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a elucidat deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale și a adoptat o hotărâre întemeiată și legală, cu respectarea normelor procedurale, iar cererea de apel este neîntemeiată, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcție de primar al municipiului Orhei, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei sediul central din 18 noiembrie 2023.

În conformitate cu art. 219, 207, art. 240 alin. (1) lit. a) Codul administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E:

Se respinge apelul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei.

Se menține hotărârea Judecătoriei Orhei sediul central din 18 noiembrie 2023.

Decizia este definitivă și executorie, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de trei zile, de la data pronunțării.

Președintele ședinței, judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Bostan Angela

Dașchevici Grigore